

Enkele leden zagen niet in de wenschelijkheid om art. 5 der wet houdende Algemeene Bepalingen in te trekken. Zij zouden tot die intrekking niet gaarne medewerken en haar ten zeerste betreuen. Men wenschte de bepaling in art. 5 der genoemde wet neergelegd: dat, wat de Rijkswetgever heeft vastgesteld ook alleen door dien wetgever kan worden afgeschaft of gewijzigd, onveranderd te behouden. Al te formalistisch was, meende men, het standpunt van hen die van oordeel zijn, dat een tractaat, na goedgekeurd te zijn door de Staten-Generaal, en gesanctioneerd door de Koningin, het geheele Rijk wel bindt als eene wet, doch daarom nog geen wet is. Waar vaststaat, dat de goedkeuring van de Staten-Generaal juist daarom wordt gevorderd, omdat uit het tractaat nieuwe wettelijke plichten voortvloeien, daar volgt uit de sanctioneering, na de verleende goedkeuring, ook de geboorte van den wettelijken plicht, met andere woorden, dat het tractaat niet alleen bindt als eene wet, doch bindt als wet.

Er werd buitendien gewezen op het gevaarlijke eener tegenovergestelde meening, dewijl de mogelijkheid dan niet was buitengesloten, dat, hetzij door eene min duidelijke wetsbepaling, hetzij door een daarin gebracht amendement, er strijd kon ontstaan tusschen het goedgekeurde tractaat en de latere wet. Het behoeft geen betoog, dat daaruit ernstige internationale verwickelingen konden ontstaan. Dit alles nam evenwel niet weg, dat wanneer bij een tractaat de uitvoering van eenige bepaling aan de landswet was overgelaten, eene uitvoeringswet noodzakelijk was.

Naar aanleiding van de gevoerde gedachtenwisseling werd de vraag gedaan, of de Minister zich reeds eene meening heeft gevormd omtrent eene eventueele intrekking van genoemd art. 5 der wet houdende Algemeene Bepalingen. In de vergadering der Tweede Kamer van 29 Mei jl. (*Handelingen* 1905—1906, blad. 1875) toch had de Minister gezegd, dat hij thans niet wenschte in te gaan op het denkbeeld om genoemd artikel op te heffen, omdat hij dit nader wenschte te overwegen, alvorens zijn oordeel uit te spreken.

Met het oog op het verschil van opvatting tusschen enkele rechtscolleges in Nederland omtrent de rechtskracht van tractaten, waarbij in het bijzonder gewezen werd op uitspraken van het gerechtshof te 's Hertogenbosch en van de rechtbank te Breda, werd de vraag gedaan, of thans ook de jurisprudentie door de uitspraak van het hoogste rechtscollege in den lande gevestigd is in dien zin, dat een bekrachtigd en geratificeerd tractaat goedgekeurd door de Staten-Generaal, bindende kracht heeft, ook zonder nadere bijzondere wet.

Deze vraag kan reeds thans bij de vaststelling van het verslag door de Commissie van Rapporteurs bevestigend beantwoord worden. Bij arrest van 25 Mei 1906 (*Weekblad van het Recht* van Maandag, 25 Juni n°. 8383), heeft de Hooge Raad in dien beslist.

Ook wenschte men te vernemen, of de opgave gedaan door den Minister van Binnenlandsche Zaken in de vergadering der Eerste Kamer van 30 Januari 1902 (*Handelingen* der Eerste Kamer 1901—1902, blad. 162) van de Rijken die voor de werking van het tractaat wijziging hunner wet noodig en van die, welke wetswijziging onnoodig achten, thans nog juist is dan wel of zij verandering heeft ondergaan.

Vastgesteld den 27sten Juni 1906.

RAHUSEN.
't HOOFT.
BROUWERS.
REGOUT.
VAN DER FELTZ.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot uitvoering van enkele bepalingen der op 12 Juni 1902 te 's Gravenhage gesloten verdragen:

1°. tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk;

2°. tot regeling der voogdij van minderjarigen, onderscheidenlijk goedgekeurd bij de wetten van 24 Juli 1903 (*Staatsbladen* n°s. 231 en 233), en tot wijziging en aanvulling, in verband daarmede, van eenige voorschriften van het Burgerlijk Wetboek en van de wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62). (72)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

naar aanleiding van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs over het ontwerp van wet tot uitvoering van enkele bepalingen der op 12 Juni 1902 te 's Gravenhage gesloten verdragen:

1°. tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk;

2°. tot regeling der voogdij van minderjarigen, onderscheidenlijk goedgekeurd bij de wetten van 23 Juli 1903 (*Staatsbladen* n°s. 231 en 233), en tot wijziging en aanvulling, in verband daarmede, van eenige voorschriften van het Burgerlijk Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62).

Met groote voldoening mochten de ondergeteekenden ontwaren, dat in de verschillende afdelingen vrij algemeen de door hen voorgestane opvatting omtrent de verbindende kracht van tractaten gedeeld werd.

Waar de ondergeteekenden in hunne Memorie van Antwoord naar aanleiding van het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal betreffende de onderhavige wetsvoordracht (Gedrukte stukken 1905—1906, 72, n°. 2) hebben verklaard, de eventueele aanneming van het ontwerp als eene instemming der Kamer met het door de Regeering in deze ingenomen standpunt te zullen beschouwen, daar meent zij indien ook de Eerste Kamer het wetsontwerp aanneemt, het er voor te mogen houden, dat tusschen Regeering en Volksvertegenwoordiging op dit punt volkomen eenstemmigheid bestaat. Bovendien kan er op gewezen worden, dat de constante jurisprudentie van ons hoogste rechtscollege zich daarbij aansluit. Men vergelijkte laatstelijk de in het Voorloopig Verslag aangehaalde principieele beslissing van den Hoogen Raad van den 25 Mei 1906 (*Weekblad van het Recht*, n°. 8383)

Onder deze omstandigheden mag, naar de ondergeteekenden meenen, alle twijfel te dezer zake als opgeheven beschouwd worden.

Wat betreft het in het Voorloopig Verslag besproken denkbeeld, art. 5 der wet houdende Algemeene Bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk in te trekken, zoo wenschen de ondergeteekenden zich geheel aan te sluiten bij de opvatting der leden, die intrekking van het voorschrift betreuen zouden. Waar toch de Regeering van oordeel is, dat het artikel aan de, thans algemeen aangenomen leer omtrent de verbindbaarheid van tractaten niet in den weg staat en dat slechts eene minder juiste opvatting van het voorschrift tot een tegenovergesteld gevoelen aanleiding geven kan, daar meent zij aan deze fundamentele bepaling onzer wetgeving niet te moeten tornen. Intrekking van het artikel, in verband met de onderwerpelijke materie, acht zij volmaakt onnoodig. Te minder is zij genegen, daartoe hare medewerking te verlenen, omdat een streven in die richting allicht opnieuw misverstand en onzekerheid ten gevolge hebben zou.

Dat, wanneer bij een tractaat de uitvoering van eenige bepaling aan de Landswet wordt overgelaten, eene Uitvoeringswet noodzakelijk is, is, naar het oordeel der ondergeteekenden, vol-

komen juist in het Voorloopig Verslag opgemerkt. Als voorbeeld ten deze mogen zij wijzen op art. 4 van het gewijzigd ontwerp van wet, dat uitvoering geeft aan het voorschrift van art. 4 van het verdrag van 12 Juni 1902, tot regeling der voogdij van minderjarigen.

Naar aanleiding van de vraag betreffende de opgave, door den toenmaligen Minister van Buitenlandsche Zaken in de vergadering der Eerste Kamer van 30 Januari 1902 gedaan nopens de Rijken, die voor de werking van een tractaat wijziging hunner wet noodig hebben, en van die, waar zulks niet het geval is, kan de eerste ondergeteekende mededeelen, dat, voor zooveel hem bekend, bedoelde opgave sinds dien geene verandering heeft ondergaan. Intusschen stelt hij zich voor, ten deze een nader onderzoek in te stellen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Justitie,

E. E. VAN RAALTE.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 30 Juni 1906.

RAHUSEN.

't HOOFT.

BROUWERS.

REGOUT.

VAN DER FELTZ.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1906. (196)

Het afdelingsonderzoek van het ontwerp van wet tot aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1906, heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen en opmerkingen.

§ 1. Algemeen werd betreurd de overijlde behandeling van het aanhangige wetsvoorstel. Men wees er op, dat, met het oog ook op bij het openbaar debat in de Tweede Kamer geopperde bezwaren van principiële aard het wenschelijk ware geweest, dat de leden der Eerste Kamer gelegenheid hadden gehad het pro en contra ernstig te overwegen.

De hoop werd daarom uitgesproken, dat men in de gelegenheid zou gesteld worden enkele dagen vóór de openbare behandeling van het wetsontwerp kennis te nemen van de Memorie van Antwoord.

Ofschoon vele leden zich alsnog hun eindoordeel wenschten voor te behouden tot zij nadere inlichtingen van de Regeering zouden hebben ontvangen, wilden zij toch nu reeds hunne weinige ingenomenheid met dit wetsontwerp niet ontveinzen. Deze leden verklaarden nadrukkelijk, dat naar hunne meening de Minister zich bij deze aanvraag op een verkeerd standpunt heeft geplaatst.

Met terzijdestelling toch van het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland, neemt de Minister zelf het initiatief.

De verantwoordelijkheid voor de zeer bedenkelijke gevolgen van eene dergelijke afwijking van den door de wet aangewezen weg, meenden deze leden niet op zich te kunnen nemen, zoolang hun niet gebleken was, dat voor deze afwijking dringende

redenen bestonden, en dat hier een uitzonderingsgeval aanwezig was, dat niet als antecedent kon worden aangemerkt. Hun inziens echter was het den Minister nog niet gelukt de noodzakelijkheid van deze afwijkende regeling aan te toonen.

Wat noopte den Minister Gedeputeerde Staten ter zijde te stellen?

Volgens de beginselen van ons waterstaatsrecht berust het toezicht op de waterstaatswerken niet bij de Regeering maar bij Gedeputeerde Staten. Zij zijn verplicht toe te zien, dat de noodzakelijke waterstaatswerken door de daartoe verplichten geschieden en wanneer deze hierin nalatig blijven, is het hun plicht tot die uitvoering van werken de noodige bevelen te geven.

Dat Gedeputeerde Staten van Zeeland in het onderhavige geval hun plicht verzuimd hadden, was, volgens het oordeel van deze leden, niet tegen te spreken.

Hoe toch komt het, dat de dijken bij deze doorbraak gebleken zijn plm. 50 c.M. te laag te zijn? Hoe komt het, dat die dijken zoóveel zijn afgenomen, zonder dat de onderhoudsplichtigen tot het verrichten van de noodige werken gedwongen zijn? Wanneer de Staten gezorgd hadden voor een behoorlijk onderhoud zou misschien de geheele ramp zijn voorkomen, in alle geval de schade aanmerkelijk geringer zijn geweest.

Maar ook na de ramp hebben Gedeputeerde Staten hun plicht verzuimd. De leden, hier aan 't woord, toch meenden, dat, wanneer onmiddellijk na 12 Maart Gedeputeerde Staten met alle kracht waren opgetreden en de noodige maatregelen genomen hadden, de ramp niet zulk een omvang zou hebben gekregen en de verbreeding van de doorbraken had kunnen zijn voorkomen.

§ 2. Verschillende bezwaren werden tegen het wetsvoorstel ingebracht.

Men bracht hulde aan den Minister voor den door hem betrachtten spoed, in zooverre hij gezorgd had, dat het spoorwegverkeer veilig en ongestoord kon blijven geschieden, maar men vroeg, of zijn initiatief zich niet tot het spoorwegverkeer hadden moeten bepalen?

De meening werd uitgesproken dat de Minister na het herstel van den spoorwegdijk, zich wat betreft de herdijking van den Bathpolder, had kunnen bepalen tot het oppertoezicht hetwelk de Grondwet toekent aan de Kroon over de waterstaatswerken. Ingripen van de Regeering was slechts dan noodzakelijk, wanneer de met toezicht belaste autoriteiten hun plicht verzuimden, en alsdan wees de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 176) den weg aan, dien de Regeering te volgen had. Op die wijze ware hetzelfde doel bereikt, dat de Minister zich nu voorstelt door aanvraag van een subsidie van f 250 000.

Toepassing van genoemde wet was dan ook, volgens deze leden, de eenige goede oplossing geweest.

Hier toch was het verzuim aanwezig, dat de Regeering tot handelen moet nopen. Zoowel uit de inrichting van het waterschap, als uit art. 21 van het concessie-contract van 1849, vloeide voor het polderbestuur de verplichting tot herdijking voort. Art. 21 dier concessie immers luidt: „Gedurende de erfpacht *blijven* het onderhoud en herstel der dijken steeds ten koste van den contractant ter andere zijde, zonder in eenig geval hoegenaamd aanspraak te kunnen maken op bijdrage of tegemoetkoming van den Staat of der provincie, terwijl de bedijkte polders onverschillig in welke handen de erfpacht geheel of gedeeltelijk mocht overgaan, gezamenlijk gedurende den erfpachtstermijn, de kosten hunner instandhouding zullen moeten dragen. Bij het eindigen der erfpacht zullen de ingepolderde gronden met de dijken, slikken en open aanwassen, vrij van hypotheek aan den contractant ter eenre overgaan; de dijken, de uitwaterende sluizen en waterleidingen in goeden staat van onderhoud, bij gebreke waarvan, de contractant ter eenre gerechtigd zal zijn, die werken, in dien staat te brengen, ten koste van den contractant ter andere zijde.”

Duidelijk staat het in dit artikel uitgedrukt, dat het herstel van dijken ten laste is van het polderbestuur en dat het de dijken bij het eindigen van de erfpacht in goeden staat van onderhoud aan den Staat moet overdragen. Het kon dan ook niet twijfelachtig zijn of art. 38 van de wet van 1900 was hier van toepassing. In dit artikel nu wordt gezegd dat, de uitvoe-